

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Ἡ κατά Χριστόν σαλότης ὡς βίωση τῆς ἐλευθερίας

Τί εἶναι οἱ κατά Χριστόν σαλοί

Κατ' ἀρχάς πρέπει νά διευκρινήσω ὅτι δέν εἶναι εὐκόλο νά μελετᾶ κανεῖς τέτοιους βίους. Εἶναι ἐνδεχόμενο νά τούς παρεξηγήσῃ. Πιθανόν νά σταθῇ σέ μερικά ἐξωτερικά σημεῖα καί νά τούς ἀδικήσῃ. Χρειάζεται πολλή Χάρη ἀπό τόν Θεό γιά νά μπορέσῃ κανεῖς νά δῇ τήν πνευματική ἐλευθερία μέσα στήν ἐξωτερική δοκιμασία, νά δῇ τήν ἀγιότητα μέσα ἀπό φαινομενικά «ἀνήθικες» πράξεις. Στόν βίο τοῦ ἀγίου Συμεών φαίνεται ὅτι κάποιος εὐλαβῆς διάκονος στήν Ἑμεσα τῆς Συρίας μπόρεσε νά καταλάβῃ ὅλη τήν θεοφιλῆ πολιτεία του «ἐκ τῆς προσούσης αὐτῶ θείας Χάριτος». Μόνον «χαριτωμένοι» ἄνθρωποι μποροῦν νά ἐννοήσουν τήν ἐργασία τῶν ἀγίων, καί μάλιστα αὐτῶν πού προσποιοῦνται τόν σαλό γιά λόγους πού θά ἐξηγήσουμε πιό κάτω.

Οἱ κατά Χριστόν σαλοί ἀνῆκαν σέ μιᾶ κατηγορία ἀνθρώπων πού ἀποφάσιζαν νά ἀκολουθήσουν μιᾶ δύσκολη ὁδó. Ζῶντες στίς πόλεις, προσεποιοῦντο τόν τρελλό. Ἐκαναν πράξεις πού θά ἔκανε ἓνας τρελλός, ἀλλά ὅμως οἱ πράξεις αὐτές εἶχαν οὐσιαστικό περιεχόμενο. Οἱ κατά Χριστόν σαλοί εἶχαν σέ ὕψιστο βαθμό νοερά ἐνέργεια, εἶχαν ἀκόμη σῶας τάς φρένας, διάλεγαν ὅμως ἓναν σκληρό δρόμο καί τρόπο ζωῆς. Στήν ὀρθόδοξη θεολογία λέμε ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού ἔχουν σέ μεγάλο βαθμό ἀνεπτυγμένη τήν νοερά ἐνέργεια, χωρίς παράλληλα νά διαθέτουν δυνατό μυαλό, ἄλλοι ἔχουν σέ μεγάλο βαθμό ἀνεπτυγμένη τήν λογική ἐνέργεια, ἀλλά ὁ νοῦς τους εἶναι σκοτισμένος, ἄλλοι ἔχουν σέ μεγάλο βαθμό νοερά ἐνέργεια καί σέ μεγάλο βαθμό λογική ἐνέργεια, καί ἄλλοι πού δέν διαθέτουν οὔτε λογική δυνατή οὔτε φωτισμένο νοῦ. Αὐτό, βέβαια,

μέσα στα πλαίσια της Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, σύμφωνα μέ τήν ὁποία, ἄλλη εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ νοός καί ἄλλη ἡ ἐνέργεια τῆς λογικῆς. Οἱ κατά Χριστόν σαλοί εἶχαν σώας τὰς φρένας, ἀλλά καί θρῖσκονταν σέ μεγάλο βαθμό νοερᾶς λειτουργίας. Μέ τίς πράξεις τους ὅμως ἔκαναν πράγματα ἐξωφρενικά, γιά νά φαίνωνται στούς ἀνθρώπους τρελλοί.

Γιά τόν ἅγιο Συμεών λέγεται ὅτι «πάντα διά σχημάτων σαλῶν καί ἀσχήμων ἐποίει». Σέ ἄλλο σημεῖο λέγεται «προσεποιεῖτο ὁ ἀβ-βᾶς Συμεών τόν σαλόν». Εἶναι πολύ χαρακτηριστική ἡ λέξη προσεποιεῖτο. Δέν ἦταν τρελλός, ἀλλά παρίστανε τόν τρελλό. Ἔκανε πράξεις γιά νά πείση τούς ἀνθρώπους «ὅτι τῶν κατά φύσιν φρενῶν ἐξεστηκώς, τοῦτο ἐργάζεται». Γιά τόν ἅγιο Ἀνδρέα λέγεται ὅτι ὅλη τήν ἡμέρα ὄχι μόνο ἔπραττε διάφορα πράγματα, ἀλλά καί ὁμιλοῦσε ρήματα νόθα «ὡς δῆθεν παραφρονῶν».

Οἱ γνῶμες τῶν ἀνθρώπων διχάζονταν γιά τόν ἅγιο Συμεών. Οἱ περισσότεροι νόμιζαν πραγματικά ὅτι ἦταν τρελλός, ἀλλά ὑπῆρχαν καί μερικοί πού φωτίζονταν ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα καί ἀντιλαμβάνονταν τό βαθύτερο τῶν πράξεῶν του. Οἱ περισσότεροι ἔλεγαν: «ἄνθρωπος ἐστί παράφρων». Τέτοιες πληροφορίες ἔδιναν στούς ἄλλους ἀνθρώπους πού ἀναζητοῦσαν νά μάθουν γι' αὐτούς. Γιά μιά κοινωνία πού βασιζόταν στήν λογική μόνον καί τήν ἠθική ἀξιοπρέπεια οἱ ἐκδηλώσεις τῶν κατά Χριστόν σαλῶν ἦταν παραφροσύνη. Ὁ ἅγιος Συμεών ὅλους τούς κορόιδευε «κατ' ἐξαιρετον δέ τούς μοναχοῦς». Καί φυσικά ὑπῆρχε σοβαρός λόγος γιά νά φθάση σέ μιά τέτοια ἐνέργεια.

Σέ ἄλλους, ὅμως, τά πράγματα ἦταν διαφορετικά. Ἔβλεπαν, δηλαδή, ὅτι κάτω ἀπό κάθε πράξη καί λόγο κρυβόταν ἕνα βάθος. Γι' αὐτό ἔλεγαν γιά τόν ἅγιο Συμεών: «ἰδοῦ λόγοι σαλοῦ, μᾶλλον δέ σοφοῦ ἀγίου». Τήν ὥρα πού οἱ λόγοι καί οἱ πράξεις του φαίνονταν τρελλές, τήν ὥρα ἐκείνη ὑπῆρχαν ἀνοίγματα καί ρωγμές γιά νά καταλάβῃ κάποιος, πού εἶχε μέσα του τήν θεία Χάρη, ὅτι εἶναι

λόγοι αγίου.

Όταν ο Συμεών και ο φίλος του Ίωάννης πήγαν στο Μοναστήρι για να γίνουν μοναχοί, ο Γέροντας της Μονής, ονόματι Νίκων, έλαβε πληροφορία από τον Θεό: «ανάστα και άνοιξον τήν θύραν τῆς ποιμνῆς, ἵνα εἰσέλθωσιν τά πρόβατά μου». Έτσι, οἱ σαλοὶ χαρακτηρίζονται «πρόβατα τοῦ Χριστοῦ». Σέ ἄλλο σημεῖο λέγονται «πρόβατα ἐσφραγισμένα τοῦ Χριστοῦ». Ἡ λέξη ἐσφραγισμένα δείχνει ὅτι εἶχαν δεχθῆ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ καί εἶχε σφραγισθῆ ἡ καρδιά τους ἀπό τόν Χριστό. Αὐτά τά πρόβατα τοῦ Χριστοῦ λέγονται καί «νυμφίοι καθαροί τοῦ Χριστοῦ». Κυρίως, τόν ἅγιο Συμεών τόν ἀποκαλοῦσαν σαλό καί παράφρονα, ἀλλά μερικές φορές, μή δυνάμενοι νά ἀποδώσουν ὅλες τίς ἐνέργειές του στήν τρέλλα, τόν ἀποκαλοῦσαν ἅγιο. Πάντως, ἦταν τά πραγματικά πρόβατα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ βιογράφος του τόν κοσμεῖ μέ πολλά ἐπίθετα. Ἀποκαλεῖται «φωστήρ» καί «πάνσοφος», «μαργαρίτης», ὁ ὁποῖος «διά βορβόρου ἀμολύντως διώδευσε» καί ἡ πολιτεία του χαρακτηρίζεται «ἀγγελική». Σέ κάποιον ἐμφανίζεται ὁ ἅγιος Συμεών στόν ὕπνο του ἔχοντας στήν κεφαλή στέφανο ἀπό βαίια: «Τίς ποτε μοναχός, φορῶν στέφανον ἀπό βαίων, εἶπέ μοι ταῦτα». Στά τροπάρια τῆς ἀκολουθίας του παρουσιάζονται τό μεγαλεῖο καί ἡ δόξα τοῦ ἀγίου Συμεών. Θά ἤθελα δύο ἀπό αὐτά νά μνημονεύσω. Στό πρῶτο λέγεται: «Ὀλόφωτος πέφυκας ἀστήρ, τούς ἐν βορβόρω παθῶν, χειραγωγῶν πρὸς ζωήν». Σέ ἄλλο τροπάριο λέγεται: «Μέτριος τό φρόνημα, καί συμπαθῆς καί φιλόθεος, καί ἀγάπης ἀνάπλευς, ὠράθης θεόπνευστε, ταπεινός καί πρᾶος, ἄγγελος καθάπερ, ἐπί τῆς γῆς περιπατῶν, καί πολιτείαν ἔχων οὐράνιον».

Τά ἴδια ἐπίθετα χρησιμοποιοῦνται καί γιά τόν ἅγιο Ἀνδρέα τόν κατὰ Χριστόν σαλό. Μεταξύ τῶν ἄλλων ὀνομάζεται καί χαρακτηρίζεται «σκευὸς ἐκλεκτόν, ἅγιον καί ἡγαπημένον ἐν Πνεύματι». Καί αὐτός ὁ χαρακτηρισμός δίδεται ἀπό τόν ἅγιο Ίωάννη

τόν Θεολόγο. Ὁ δὲ βιογράφος τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα, πρὸς τὸ τέλος, ἀφοῦ περιγράφει τὴν ἔνθεη πολιτεία του καὶ τὴν ἔνδοξη κοίμησὴ του, ἐπιλέγει: «ἐτελειώθη δὲ ὁ κρυπτός ἥλιος καὶ οὐρανομήκης στῦλος πυρός, ὁ μακάριος Ἀνδρέας, ὁ διὰ Κύριον πένης καὶ ξένος καὶ καταπεφρονημένος καὶ ὑπὸ πάντων ἐξουθενημένος... τὸν ἀγῶνα κρυπτῶς διηγωνισμένος, Θεῷ δὲ διεγνωσμένος, ὡς καλῶς ἀγωνισάμενος».

Αὐτοί, λοιπόν, ἦταν οἱ κατὰ Χριστὸν σαλοί. Ἄνθρωποι πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου, οἱ ὅποιοι παρίσταναν καὶ προσεποιούντο τὸν τρελλό γιὰ πολλοὺς λόγους καὶ ἦταν τὸ ἀντιλεγόμενο σημεῖο τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς τους. Γιὰ τοὺς περισσότερους ἦταν τρελλοί, γιὰ μερικοὺς ἅγιοι καὶ σοφοί, θεόπνευστοι καὶ λαμπρότατοι ἥλιοι. Ἀποτελοῦσαν πραγματικά ἓνα σκάνδαλο μέσα στὴν σκανδαλιστική κοινωνία τῆς ἐποχῆς τους. Ζοῦσαν ὑπέρογα σὲ μιά παράλογη κοινωνία. Ἀπεκδύθησαν τὸν «πλοῦτο» τῆς διανοίας καὶ τῆς λογικῆς σὲ μιά κοινωνία πού στηριζόταν ὑπερβολικά σ' αὐτὸν τὸν πλοῦτο τῆς διανοίας καὶ τῆς συμβατικῆς ἠθικῆς.

Χριστιανικὴ ζωὴ καὶ σαλότης

Ἡ ζωὴ τῶν κατὰ Χριστὸν σαλῶν ἦταν μιά τελεία, ἴσως καὶ ἀκραία ἐφαρμογὴ τῆς μωρίας κατὰ Χριστόν, πού εἶναι ἡ πεμπτουσία ὅλου τοῦ πνεύματος τοῦ Εὐαγγελίου. Δέν μποροῦν, βέβαια, ὅλοι νὰ παριστάνουν τὸν κατὰ Χριστόν σαλό, ὅπως τὸ εἶδαμε προηγουμένως, γιατί αὐτὸ εἶναι ἓνα ἰδιαίτερο χάρισμα καὶ μιά ἰδιαίτερη εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ὅλοι μποροῦν νὰ βιώσουν τὴν κατὰ Χριστόν σαλότητα σὲ μετρίοτερη μορφή καὶ ἀνάλογη προσρμογή. Καὶ αὐτὸ γίνεται ἀντιληπτὸ ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ ζωὴ πού ἔχει ἡ Ἐκκλησία, ζωὴ τῆς ἀγάπης, τῆς πίστεως, τῆς ἐγκρατείας ἀποβλέπει καὶ ἐμπνέεται ἀπὸ ἓνα ἄλλο πολίτευμα, πού εἶναι σαφῶς

αντίθετο από τὰ ἀνθρώπινα πολιτεύματα. Ὁλη αὐτὴ ἡ ζωὴ ποῦ ἔχει ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ εὐκολα ἀντιληπτὴ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ κέντρο τους ἔχουν τὴν λογικὴ καὶ τίς αἰσθήσεις. Ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, χωρὶς νὰ καταργῇ τὴν λογικὴ καὶ τίς αἰσθήσεις, κινεῖται πέρα ἀπὸ αὐτές.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παραγγέλλει στοὺς Κορινθίους: «Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω. εἴ τις δοκεῖ σοφός εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρός γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός, ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρά τῷ Θεῷ ἐστὶ» (Α Κορ. γ', 18-19). Πρέπει κανεὶς νὰ ὑπερβῇ ὅλες τίς κοινωνικὲς δομές, ὅλη τὴν συμβατικὴ ἠθικὴ τοῦ κόσμου τούτου γιὰ νὰ γίνῃ πραγματικὰ σοφός. Ἡ χριστιανικὴ ζωὴ εἶναι σκάνδαλο καὶ μωρία γιὰ τοὺς Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας κάθε ἐποχῆς. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι σαφῆς καὶ στό σημεῖο αὐτό: «ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσι, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν. ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ» (Α Κορ. α', 22-25). Οἱ Χριστιανοὶ παρουσιάσθηκαν στὴν ἱστορία ὡς τὸ τρίτο γένος. Δὲν εἶναι οὔτε Ἰουδαῖοι οὔτε Ἕλληνες, ἀλλὰ ἡ «καινὴ κτίσις». Καὶ αὐτό, βέβαια, δημιουργοῦσε τεράστια προβλήματα στὴν καθεστηκυῖα τάξη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἡ ἀποστολικὴ ζωὴ ἦταν ἓνα εἶδος σαλότητος, γι' αὐτὸ καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἀντιμετώπισαν διωγμοὺς καὶ θανάτους, ὅπως καὶ κάθε γνήσιος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔλεγε: «ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν» (Α Κορ. β', 10). Ἄλλωστε καὶ σ' αὐτὸν τὸν Χριστὸ ἀπέδωσαν τὸν τίτλο τοῦ τρελλοῦ: «Ἐλεγον ὅτι ἐξέστη καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια» (Μάρκ. γ', 21-22). Σὲ ἄλλη περίπτωση εἶπαν ὅτι «δαι-

μόνιον ἔχει καὶ μαίνεται» (Ίω. ι, 20). Τὸν τίτλο τοῦ τρελλοῦ ἀπέδωσαν καὶ στὸν Ἀπόστολο Παῦλο. Ὁ Φῆστος ἀνεφώνησε: «μαίνει Παῦλε». Καὶ ὁ Ἀπόστολος ἀποκρίθηκε: «οὐ μαίνομαι, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ρήματα ἀποφθέγγομαι» (Πράξ. κστ, 24-25). Πραγματικά, τὰ ρήματα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς σωφροσύνης σέ μιὰ κοινωνία πού ζῆ μέ τὴν ἀκράτεια καὶ τό ψεῦδος εἶναι τρέλλα. Ἔτσι, ὅλη ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, ἡ νέα ζωὴ τὴν ὁποία ἔφερε στὸν κόσμο ὁ Χριστὸς εἶναι μιὰ σαλόττης γιὰ τὴν λογικοκρατούμενη καὶ αἰσθησιοκρατούμενη κοινωνία. Οἱ κατὰ Χριστὸν σαλοί, πού ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Θεὸ τό συγκεκριμένο χάρισμα, ἔζησαν μέ μιὰ ἀκραία μορφή αὐτὴν τὴν ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ἔκαναν τὰ πάντα γιὰ νὰ κρύπτουν τὴν ἀρετὴ τους, νὰ ἀποφύγουν τὴν τιμὴ τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ τοὺς διορθῶνουν μέ ἰδιότυπους τρόπους, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶχαν διαστρέψει τὴν χριστιανικὴ ζωὴ. Πραγματικά, ἡ ἐκκοσμικευμένη κοινωνία γιὰ νὰ ξυπνήσῃ ἀπὸ τὸν λήθαργο καὶ τὴν ἀφασία στὴν ὁποία ἔχει περιπέσει, χρειάζεται ἐκκεντρικούς τρόπους.

Μέσα στὰ πλαίσια αὐτὰ κινουῦνται καὶ οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Μ. Ἀθανάσιος γράφει: «ὁ σωθῆναι θέλων ποιεῖ ἑαυτὸν μωρόν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἵνα παρὰ Θεῷ ἀκούσῃ σοφός». Οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου ἐξαντλοῦν ὅλη τους τὴν δραστηριότητα στό νὰ ἀγοράζουν καὶ νὰ πωλοῦν καὶ νὰ πλεονεκτοῦν καὶ νὰ στεροῦν τὰ ἀγαθὰ τοῦ πλησίον τους. Αὐτό ὅμως εἶναι ἀφροσύνη. Ὁ Θεός «εἰς τὰ γῆϊνα θέλει μωρούς εἶναι, εἰς τὰ ἐπουράνια φρονίμους». Αὐτὴν τὴν ζωὴ ζοῦσαν ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι. Γι' αὐτό ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης μιλώντας γιὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο λέγει ὅτι γιὰ τὸν Θεὸ «ἄστεγος ἦν καὶ ἀτράπεζος, πένης, ἀλήτης, γυμνός, λιμῶ καὶ δίψῃ κατατρυχόμενος».

Ὁ ἄνθρωπος μέ τὴν μυστηριακὴ καὶ ἀσκητικὴ ζωὴ ἐνώνεται μέ τὸν Χριστό. Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ γίνεται καὶ δική του ζωὴ κατὰ Χάριν καὶ εὐλογία. Ὅ,τι ὁ Θεός εἶναι κατ' οὐσίαν γίνεται

καί ὁ ἄνθρωπος κατά μετουσίαν. Ὅταν φθάσῃ σέ μιὰ κατά τό δυνατόν τελεία ἐνότητα, τότε βιώνει μιὰ ἄλλη ζωὴ πού εἶναι ξένη στά μάτια καί τίς αἰσθήσεις τοῦ κόσμου τούτου. Ὁ νοῦς του γεμίζει μέ θεία ἡδονή πού δέν συγκρίνεται μέ τίς ἀνθρώπινες ἡδονές. Ὁ ἅγιος Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης γράφει: «Πεπεισμεθα δέ εἶναι τόν θεαρχικώτατον Ἰησοῦν ὑπερουσίως εὐώδη, νοηταῖς διαδόσεσι τό νοερόν ἡμῶν ἀποπληροῦντα θείας ἡδονῆς».

Ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος περιγράφει αὐτήν τήν θεία μέθη πού αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος, ὅταν μετέχῃ τῆς ἀκτίστου Χάριτος τοῦ Θεοῦ. «Ἡ καρδιά πληροῦται τῆς θείας ἐνεργείας καί εὐφραίνεται ἢ ψυχὴ μετά τοῦ Κυρίου ὡς νύμφη μετά τοῦ νυμφίου». Συμβαίνει δέ, ὅταν ὁ ἄνθρωπος προσεύχεται συνεχῶς, ξαφνικά «ἀρπάζεται εἰς προσευχήν ὁ ἔσω ἄνθρωπος, εἰς ἄπειρον βάθος ἐκείνου τοῦ αἰῶνος ἐν ἡδύτητι πολλῇ, ὥστε ξενίζεσθαι τόν νοῦν ὅλον ὄντα μετέωρον καί ἠρπασμένον ἐκεῖ, ὥστε κατ' ἐκείνον τόν καιρόν λήθην ἐγγένεσθαι τοῖς λογισμοῖς τοῦ φρονήματος τοῦ ἐπιγείου, διὰ τό μεστωθῆναι τούς λογισμούς καί αἰχμαλωτισθῆναι εἰς τά θεῖα καί ἐπουράνια...». Ὁ ἄνθρωπος σ' αὐτήν τήν κατάσταση ὑπερβαίνει ὅλα τά γήινα καί ἀνθρώπινα χωρὶς νά τά περιφρονῇ, ἀκριβῶς γιατί πληρώθηκε τό ἐσωτερικό του ἀπό ὑπεργήινες καταστάσεις. Ἔτσι, βιώνει τήν κατά Χριστόν ἐλευθερία, καί οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς του δέν μποροῦν νά τόν κατανοήσουν.

Πρόκειται γιά μιὰ νηφάλιο μέθη. Ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος πάλι διδάσκει: ὅσοι ἀξιώθηκαν νά γίνουν τέκνα Θεοῦ καί νά ἀναγεννηθοῦν ἄνωθεν πάντοτε ἔχουν τόν Χριστό μέσα τους πού τούς ἀναπαύει καί τούς καθοδηγεῖ. Δέχονται δέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ μέ διαφόρους τρόπους. Ἄλλοτε αἰσθάνονται σάν νά βρισκωνται σέ βασιλικό δεῖπνο, ἄλλοτε ὅπως αἰσθάνεται ἡ νύφη πού ἐπικοινωνεῖ μέ τόν νυμφίο, ἄλλοτε σάν ἀσώματοι ἄγγελοι καί «ἄλλοτέ εἰσιν ὡσπερ ἐν μέθῃ ποτοῦ εὐφραϊνόμενοι καί μεθύοντες τῷ Πνεύματι μέθην θείαν μυστηρίων πνευματικῶν».

Ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος μᾶς περιγράφει τὴν κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου πού βιώνει τὴν «νηφάλιον μέθην». Ὅπως αὐτός πού μεθάει, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ πένθους, ξεχνάει κάθε λύπη, ἔτσι καὶ ὁ μεθυσθεὶς ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον αὐτόν, πού εἶναι οἶκος κλαυθμοῦ λησμονεῖ τοὺς πόνους καὶ τίς λύπες «καὶ γίνεται ἀναίσθητος ἐξ ὅλων τῶν παθῶν τῆς ἀμαρτίας, διὰ τὴν μέθην ἑαυτοῦ».

Αὐτὴ ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας δέν μπορεῖ νὰ γίνῃ κατανοητὴ καὶ ἀντιληπτὴ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν μάθει νὰ ζοῦν συμβατικά, μέ κανόνες ἐξωτερικῆς συμπεριφορᾶς. Καὶ ὄχι μόνον δέν μπορεῖ νὰ γίνῃ κατανοητὴ, ἀλλὰ φαίνεται καὶ παράλογη. Τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν τέτοιες ἐμπειρίες τοὺς ἀποκαλοῦν τρελλούς, ἀπόκοσμοι, ἀντικοινωνικούς. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλη ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, ἂν θέλῃ νὰ τὴν ζῆση κανεὶς στὴν πληρότητά της, εἶναι ζωὴ πού συνιστᾷ τὴν κατὰ Χριστὸν σαλότητα.

Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου δέν ἐπιτυγχάνεται μέ εὐκόλες λύσεις καὶ βατοὺς τρόπους. Χρειάζεται αὐταπάρνηση καὶ θυσία. Ὁ ἄβδᾶς Ὡρ συνιστᾷ: «ἢ φεύγων φεῦγε τοὺς ἀνθρώπους, ἢ ἔμπαιξον τὸν κόσμον καὶ τοὺς ἀνθρώπους, μωρὸν σεαυτὸν εἰς τὰ πολλὰ ποιῶν». Ἔτσι, ἢ θά ζῆ ὁ ἄνθρωπος στὴν ἐρημία γιὰ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ, ἢ θά ζῆ μέσα στὴν κοινωνία καὶ θά κάνει τὸν μωρό. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δέν μπορεῖ καὶ δέν πρέπει νὰ δίδῃ σημασία σέ πολλὰς ἐκδηλώσεις, ἐκτιμήσεις καὶ σκέψεις τῶν ἀνθρώπων. Θὰ ὑπομένῃ καὶ τὴν στέρηση τῶν δικαιωμάτων καὶ τὴν συκοφαντία καὶ τὴν καταφρόνηση. Ἡ συνεχὴς ἀπαίτηση τῶν δικαιωμάτων μᾶς ὀδηγεῖ σέ ὑποδούλωση στὴν νοοτροπία καὶ τὴν σκέψη τοῦ κόσμου. Ἡ ἀπελευθέρωση καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἀκόμη τὰ δικαιώματα μᾶς ὀδηγεῖ στὴν πραγματικὴ ἐλευθερία.

Σέ μιὰ τέτοια ἐλευθερία ὀδηγοῦσαν καὶ οἱ κατὰ Χριστὸν σαλοί. Στὴν ἐλευθερία ἐκ τοῦ περιβάλλοντος. Φυσικά, ὅπως ἀναπτύξαμε προηγουμένως, οἱ ἴδιοι εἶχαν βιώσει τὴν προσωπικὴ τους ὑπαρξι-

ακή ἐλευθερία, ἀφοῦ ἔγιναν κατοικητήρια τοῦ Ζῶντος Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Αὐτός ἦταν ὁ βίος τοῦ ὀσίου Συμεών. "Ὅπως λέγει ὁ βιογράφος του: «Οὗτος αὐτοῦ ὁ κρυπτός ὄντως καί οὐράνιος δρόμος, ὁ μηδενί μὲν ὀρώμενος, πᾶσι δέ ἐξαίφνης εὐρεθεῖς κατάδηλος». Τελειώνοντας τήν ἀναφορά στους κατά Χριστόν σαλούς, θά ἤθελα νά ἐκθέσω τήν ἀπάντηση τοῦ ὀσίου Ἰωάννου σέ κάποιον πού τόν ἐπισκέφθηκε ἀπό τήν Ἑμεσα γιά νά τόν συμβουλευθῆ: «Καί ἔχων ἐκεῖ τόν ἀββᾶν Συμεών τόν λεγόμενον Σαλόν ἐξ ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ τί ζητεῖς; τῶν γάρ εὐχῶν ἐκείνου χρήζω καὶ γώ καί ὅλος ὁ κόσμος».

Πραγματικά, ὅλος ὁ κόσμος καί ὁ γράφων ἔχει ἀνάγκη τῶν προσευχῶν τῶν σαλῶν κατά κόσμον, ἀλλά φρονίμων καί σοφῶν κατά Θεόν, αὐτῶν πού ἀπαρνήθηκαν τά πάντα καί αὐτόν ἀκόμη τόν «πλοῦτο» τῆς διανοίας γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, αὐτῶν πού ἀπέκτησαν τήν πραγματική ἐλευθερία, αὐτῶν πού ἀνεδείχθησαν παιδιά τοῦ Θεοῦ, αὐτῶν πού βίωσαν τήν πραγματική ἐλευθερία τοῦ Πνεύματος.

Αὐτή ἡ κατά Θεόν μωρία μπορεῖ νά θεραπεύση τήν ἄλογη καί παράλογη τρέλλα τοῦ κόσμου.